

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Seniöri- ja yhteisöasumisen raportti

SISÄLLYSLUETTELO

1 TAUSTAA	3
2 TOIMEKSIANTO	3
3 KUNTIEN NYKYTILA JA TAVOITTEET	4
3.1 IMATRA JA LAPPEENRANTA	6
3.2 LÄNSI-SAIMAAN KUNNAT (LEMI, LUUMÄKI JA SAVITAIPALE) JA TAIPALSAARI	9
3.3 EKSOTEN POHJOISET KUNNAT – PARIKKALA, RAUTJÄRVI JA RUOKOLAHTI	11
4 TOIMENPITEET JA EHDOTUKSET JATKOTYÖLLE	12
4.1 IMATRA JA LAPPEENRANTA	14
4.2 LÄNSI-SAIMAAN KUNNAT (LEMI, LUUMÄKI JA SAVITAIPALE) JA TAIPALSAARI	14
4.3 ETELÄ-KARJALAN POHJOISET KUNNAT – PARIKKALA, RAUTJÄRVI JA RUOKOLAHTI	15
5 YHTEENVETO	16
LIITE 1 Määritelmiä	17

1 Taustaa

Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan yli 65-vuotiaiden määrä Suomessa nousee vuoteen 2030 mennessä lähes 1,5 miljoonaan. Tällöin jopa miljoona asuntoa olisi saatava ikääntyneiden asumiseen soveltuvaksi, turvallisiksi ja esteettömäksi. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman 2013 – 2017 (Ympäristöministeriö) kautta vaikutetaan sekä ikääntyneiden itsensä että kuntien ja asunto- ja rakennusalan toimintaan. Ikääntyneiden kohderyhmänä ovat 65 vuotta täyttäneet ihmiset sekä ennakointiin ja varautumiseen liittyvissä ohjelman toimenpiteissä myös tätä nuoremmat väestöryhmät. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma on luonteeltaan laaja poikkihallinnollinen ohjelma.

Ohjelman tavoitteena on mm.:

- tukea ikääntyneiden omaa varautumista asumisen ja siihen liittyvien palvelujen osalta.
- parantaa toimijoiden yhteistyötä ja luoda ikääntyneiden asumista tukevia toimintamalleja.

Ikääntyneiden asumisesta on tehty useita selvityksiä ja tutkimuksia. Muun muassa Lappeenrannan teknisen yliopiston tekemän käyttäjätutkimuksen mukaan (2007) asumiseen kaivataan enemmän osallistumista, yhteisöllisyyttä, autonomiaa ja vapautta. Peruspalvelut halutaan takaamaan turvallisuutta ja helpottamaan arkea.

Asumisolosuhteilla, asuinympäristöllä ja sosiaalisilla suhteilla on havaittu olevan keskeinen merkitys hyvinvoinnille ja toimintakyvyn säilyttämiselle, ja viime vuosina onkin nopealla tahdilla kehitetty uusia asumisen vaihtoehtoja erityisesti ikääntyneille ihmisille. Myös yhteisöllisyyden vahvistaminen asuinalueilla on tärkeä keino, jolla voidaan edistää kaikenikäisten kansalaisten hyvinvointia ja osallisuutta yhteisössä.

Seniори- ja yhteisöasumiseen liittyy monia kysymyksiä. Miten muodostuu hyvä saavutettavuus ja kuinka tunnistetaan keskeinen sijainti sekä palvelujen läheisyys sijoittumiselle? Miten integroituminen laajemmin asuinympäristöön ja lähiyhteisön toimintaan mahdollistetaan? Millaisia eri asumisvaihtoehtoja tarvitaan ikääntyneiden tarpeisiin, niin että asuminen omassa kodissa mahdollistuu elämän loppuun asti? Millaisella uustuotannon, peruskorjauskohteiden ja täydennysrakentamisen yhdistelmillä voidaan tuottaa tarpeellinen tarjoama? Kuinka hyödynnetään teknologiaa niin että eläminen on turvallista ja tavallista?

Miten Etelä-Karjalassa?

Yleisesti voidaan todeta, että Etelä-Karjalan alueen kunnissa on tällä hetkellä olemassa jonkin verran toimivia malleja ja kaikissa kunnissa on mahdollisuuksia edelleen kehittää seniори ja yhteisöasumista jo nykyisten tilojen ja muun toimintaympäristön puitteissa. Tähän tarvitaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

2 Toimeksianto

Eksoten strategia- ja tulevaisuusjaosto päätti marraskuussa 2015 esittää hallitukselle, että kunnille lähetetään ehdotus seniори- ja yhteisöasumisen työryhmän perustamisesta, jossa olisi edustajat kunnan/kuntien teknisen toimen ja Eksoten virkamies- ja luottamushenkilöitä sekä asukkaiden edustajat.

Eksoten hallitus lähetti tammikuussa 2016 jäsenkunnille kirjeen, jossa esitettiin seniori- ja yhteisöasumisen työryhmän perustamista ja pyydettiin kuntien hallituksia ja vanhusneuvostoja nimeämään edustajansa työryhmään. Lisäksi toivottiin kunnan edustajaa tekniseltä toimelta. Kunnilta saatujen vastausten perusteella ehdotettiin, että Etelä-Karjalaan perustetaan yksi maakunnallinen seniori- ja yhteisöasumisen työryhmä, jonka vetovastuu on Eksotella.

Seniori- ja yhteisöasumisen työryhmän toiminnan lähtökohtana oli halu mahdollistaa ikäihmisten omassa kodissa asuminen oman toiveen mukaisesti ja tarjota tähän vaihtoehtoisia asumisen ratkaisuja, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä ja monisukupolvista kanssakäymistä.

Seniori ja yhteisöasumisen työryhmän tehtävänä oli tehdä ehdotukset:

- Asuinalue (palvelukortteli) -mallin toteuttamisesta
- Ylisukupolvisen palvelukorttelin toteuttamisesta, joka iäkkään väestön lisäksi olisi vetovoimainen myös muiden väestöryhmien näkökulmasta.
- Alueen peruskorjausrakentamisen mahdollisuuksista osana esteetöntä asumista sekä hissien määrän lisäämistä.

Asuinalueen yhdistävinä tekijöinä olivat muun muassa esteettömyyteen ja yhteisöllisyyteen kannustava ympäristö sekä digitaalisten palveluinnovaatioiden hyödyntäminen asumisessa.

Raportissa kuvataan kuntien nykytila ja tavoitetila jatkotyölle. Tarkempi suunnitelma ja toimenpiteet sovitaan jatkossa kuntien kanssa.

3 Kuntien nykytila ja tavoitteet

Etelä-Karjalassa on kaksi kaupunkikuntaa, Lappeenranta ja Imatra. Näissä kunnissa asukastiheys/km² ylittää koko maan keskimääräisen asukastiheyden (18,2/km²). Lappeenrannassa on maaseutumaisia alueita, jotka ovat harvaan asuttuja esim. Ylämaan, Nuijamaan ja osittain Joutsenon alueilla. Muiden kuntien asukastiheys vaihtelee 5.6 – 14.9 asukasta/km².

Vuonna 2015 Eksoten alueella yli 75 vuotta täyttäneistä 5,1 % asui tehostetussa palveluasumisessa, 0,9 % oli pitkäaikaislaitoshoidossa ja 1,8 % oli tuetun asumisen piirissä. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli 11,2 % ja omaishoidettavia 5,1 % yli 75 -vuotiaista.

Korttelit/Kylätalot voivat toimia kampuksen sydäminä, ja niiden palveluja tulee kehittää niin, että hoivaa ja hoitoa on kampuksissa saatavilla ympäri vuorokauden. Keskukselta löytyvät tarpeelliset ateria- ja päivätoimintapalvelut sekä yhteisiä tiloja ikäihmisten kokoontumisille.

Ikääntyneen väestön elämänlaadun kannalta keskeisin asumisen paikka on oma koti, joka tukee itsemääräämisoikeutta, osallisuutta ja mielekästä tekemistä. Ikääntymisen muutoksiin voi itse varautua ottamalla huomioon asunnon ja lähiympäristön mahdollisuudet tilanteessa, jossa toimintakyky iän myötä muuttuu.

Asuinrakennusten esteettömyydellä on suuri merkitys iäkkäiden kotona asumisen mahdollistajana. Esteelliset rakennukset heikentävät iäkkäiden arjessa selviytymistä niin asunnon sisätiloissa kuin sen lähiympäristössäkään ja lisäävät

myös tapaturmia. Joka toinen yli 85-vuotias kaatuu ainakin kerran vuodessa, jopa puolet toistuvasti. Joka kymmenes kaatumisista johtaa terveystalvelujen käyttöön, 2–4 prosenttia kaatuvista saa murtuman. Erityisesti porrastapaturmat voivat olla iäkkäille kohtalokkaita. Vanhojen kerrostalojen suurimmat haasteet esteettömyyden parantamiseksi liittyvät hissien puutteeseen tai olemassa olevien hissien pieneen kokoon. Hissin rakentaminen mahdollistaa monen ikääntyneen ihmisen asumisen kotonaan pitempään.

Asuntojen esteettömyyden ohella myös asuinympäristöjen kehittäminen kaipaa erityishuomiota: iäkkäiden ihmisten tarpeita ei riittävässä määrin oteta huomioon asuinympäristöjen suunnittelussa ja ylläpidossa. Etenkin liikkumisesteet ja kohtaamispaikkojen puute heikentävät iäkkäiden ihmisten ulkona liikkumisen mahdollisuuksia. Lisäksi asuinalueen mahdollinen sosiaalinen turvattomuus vähentää halua liikkumiseen.

Seniori- ja yhteisöasumisen mallien kehittämisessä palvelukorttelit ovat yksi muoto tukea kotona asumista. Palvelukortteli on kokonaisuus, joka on kooltaan isompi ja palveluiltaan monipuolisempi kuin yksittäinen rakennus.

Palvelukorttelit ovat palvelukeskittymiä, joissa seniori- ja ikäihmisille tarkoitettujen vuokra- ja omistusasunnot sekä eri muotoinen palvelu- ja tuettu asuminen sijoitetaan lähekkäin siten, että sekä asukkaat että palveluntuottajat hyötyvät tilanteesta ja sen tuomista synergiaeduista. Palvelukortteli sisältää ajatuksen palveluiden monituottajamallista. Julkinen, yksityisen ja kolmannen sektorin palvelut sekä asuminen muodostavat palvelukorttelissa toiminnallisen ja elinvoimaisen palveluekosysteemin.

STM:n Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa -hankesuunnitelma tähtää palveluiden alueelliseen kehittämiseen siten, että julkisista, yksityisistä ja kolmannen sektorin tuottamista palveluista muotoutuu alueellinen palvelukokonaisuus. Asuminen, liikkuminen ja kulttuuripalvelut ovat osa palvelukokonaisuutta (STM, 2016). Palvelukokonaisuus takaa yksilöllisemmät ja monipuolisemmat palvelut henkilön tarpeisiin kussakin elämäntilanteessa. Palvelukorttelin ajatuksena on, että matalan kynnyksen palvelut ovat lähellä ikääntyneitä asukkaita. Palvelukorttelin palveluja, esim. ravintola- ja harrastustiloja voivat käyttää kaiken ikäiset alueen asukkaat. Tällä voidaan välttää väestön ikäryhmiin liittyvää eriytymistä. Monet palveluista, kuten esimerkiksi ruokailu tai harrastustoiminta, voidaan tarjota palvelukorttelin ja sen lähiympäristön asukkaille.

Kun useita toimintoja, kuten asumista, toimistoja ja palveluja yhdistetään samaan rakennuskompleksiin, puhutaan hybridirakentamisesta. Hybrideissä voi olla sekä julkisia että yksityisiä palveluita, niin sosiaali-, terveys- ja kulttuuri- kuin kaupallisiakin palveluja. Hybridirakennus eroaa erityisasumiskohteesta (esim. palvelutalo) siinä, että sen taustalla on useita toimijoita

Palvelukeskukset ja kylätalot voivat toimia palvelukorttelin sydäminä tai itsenäisesti, ja niiden palveluja tulee kehittää niin, että hoivaa ja hoitoa on korttelin/naapuruston alueella saatavilla ympäri vuorokauden. Keskuksesta löytyvät tarpeelliset ateria- ja päivätoimintapalvelut, kerhot sekä yhteisiä tiloja ikäihmisten kokoontumisille.

Palvelukeskuksessa on mm.

- esteettömiä asuntoja

- digitaalisia turvallisuutta lisääviä ratkaisuja ja erilaisia asiointin ja yhteydenpidon mahdollisuuksia
- vapaaehtoistoimintaa, kerhoja
- arjen palveluja, kauppa, julkinen liikenne
- saatavissa sote –palvelut.

LähiTapiolan (2016) tekemässä kyselytutkimuksessa selvitettiin suomalaisten tuntemuksia muun muassa turvallisuudesta ja taloudesta. Tutkimuksen mukaan 61 % suomalaisista haluaa ikäihmisenä, että hänen liikkumistaan ja tilaansa seurattaisiin älyteknologian avulla, varsinkin jos hän asuu yksin. Lisäksi vastaajat toivoivat, että tieto poikkeavasta voinnista menisi ensisijaisesti ulkopuoliselle terveydenhuollon ammattilaiselle.

KÄKÄTE-projektin (Stenberg et al. 2014) tutkimuksen mukaan kaikista 75–89-vuotiaista 79 % uskoi, että ikäihmiset oppivat käyttämään tietokoneita, kunhan saavat oikeaa opastusta. Tutkimuksen mukaan ikääntyneet ovat halukkaita käyttämään teknologiaa, mikäli siihen on mahdollisuus ja sitä pidetään tarkoituksenmukaisena ja sen käyttöön saadaan riittävä opastus (Alakärppä & Karjalainen 2007). Etelä-Karjalassa Martti-hankkeessa 2016 tehdyssä kyselyssä kuntalaiset valitsivat viiden tärkeimmän sosiaalipalvelun joukkoon sähköisten palvelujen käytön opastuksen. Eksote on mukana Socomin ja Etelä-Karjalan kylät ry: kanssa toteutettavaa tietokone tutuksi – toiminnassa.

3.1 Imatra ja Lappeenranta

Imatralla 75-vuotiaitten määrä vuoden 2015 lopussa oli 3467 ja Lappeenrannassa 6999. Väestöennusteen mukaan ikääntyneiden määrä tulee kasvamaan vuoteen 2025 mennessä Imatralla 34 % (+1184) ja Lappeenrannassa lähes 40 % (+2766).

	Imatra (31.12.2016)	Lappeenranta (31.12.2016)
75 vuotta täyttäneet 31.12.2015	3467	6999
% osuus väestöstä	13	9,6
Ennuste 2025	4651	9765
Pitkäaikaislaitushoito %	1,8	0
Pitkäaikaislaitushoito henkilöt	64	2
Tehostettu palveluasuminen %	4,8	6,3
Tehostettu palveluasuminen henkilöt	167	440
Palveluasuminen %	0	1,2
Palveluasuminen henkilöt	0	80
Tuettu asuminen %	1,1	0
Tuettu asuminen henkilöt	38	0
Omaishoito %	4,6	4,8
Omaishoito henkilöt	158	333

Säännöllinen kotihoito % (sisältää kuntouttavalla arviointijaksolla olleet)	7,6	10,6
Säännöllinen kotihoito henkilöt	261	743

Imatralla lähivuosisen tavoitteet ovat pitkäaikaishoidon vähentäminen (85 paikkaa) ja kuntouttavan lyhytaikaishoidon lisääminen 150 % (30 paikkaa). Tuettua asumista halutaan lisätä yli 90 % (115 paikkaa) sekä aloittaa ohjattu senioriasuminen 60 paikalla.

Vuonna 2017 Imatralla tehostettua palveluasumista on omana toimintana yhteensä 169 paikkaa:

Villa Vanamo: 61 paikkaa
 Leppärousku: 30 paikkaa
 Kielorinne: 21 paikkaa
 Sinikello: 11 paikkaa
 Sinkki: 28 paikkaa
 Tikanpesä: 18 paikkaa

Tehostettua palveluasumista Imatralla hankitaan ostopalveluna yhteensä 17 paikkaa:

Aapelikoti: 9 paikkaa
 Imatran palvelukeskus: 7 paikkaa
 Salokoti: 1 paikka.

Palveluasumista Imatralla hankitaan ostopalveluna yhteensä 9 paikkaa:

Imatran palvelukeskus: 7 paikkaa
 Valionpuisto: 2 paikkaa.

Tuettua asumista Imatralla ostetaan palvelusetelien yhteensä 15 paikkaa Imatran palvelutaloyhdistykseltä (Ipty).

Lappeenrannassa pitkäaikaislaitosten osalta muutokset on jo tehty. Tavoitteena on vähentää ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista sen verran kuin vaihtoehtoiset asumismuodot pystyvät sitä korvaamaan. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen hoito suunnataan erityisesti muistisairaille ja osa palvelukodeista muutetaan yhteisöasumista tukeviksi ns. hybriditaloiksi. Hybriditalot sisältävät mm. ympärivuorokautisen muistisairaille tarkoitettun palvelukotiosan, ohjattua palveluasumista sekä aktiivisuutta tukevan palvelukeskuksen, jonka toimintaan myös naapuruston asukkaat voivat osallistua.

Kuntouttavan lyhytaikaishoidon paikat (60) pysyvät samana. Tuettua ja yhteisöasumista lisätään nykyisestä (96 paikkaa) huomattavasti 240 paikkaan. Ohjattua senioriasumista tulee olemaan noin 100 paikkaa v. 2020, mikäli tavoitteet tämän osalta täyttyvät. Erityisesti keskustan alueen asunnoista on suuri kysyntä.

Koko Etelä-Karjalassa muistisairaiden asumispalvelujen kehittämisen visiona toimii ajatus, että palvelukodin arki on aktiivista ikäihmisten toimintakykyä tukevaa toimintaa, johon ikäihmiset voivat itse vaikuttaa.

Vuonna 2017 Lappeenrannassa tehostettua palveluasumista on omana toimintana yhteensä 274 paikkaa:

Juurakkokatu: 59 paikkaa
 Ortamonpuisto: 83 paikkaa
 Sammonkoti 2: 29 paikkaa
 Penttiläntien palvelukoti kerros 2: 23 paikkaa
 Penttiläntien palvelukoti kerros 3: 18 paikkaa
 Leivontie: 22 paikkaa
 Pienniemenkatu: 40 paikkaa

Tehostettua palveluasumista hankitaan Lappeenrannassa ostopalveluna yhteensä 240 paikkaa:

Attendo: 40 paikkaa
 Coronaria: 38 paikkaa
 Laurinkoti: 19 paikkaa
 Kosenkoti: 19 paikkaa
 Laurankoti: 18 paikkaa
 Selmankoti: 15 paikkaa
 Suvantokoti: 13 paikkaa
 Luukkaankoti: 13 paikkaa
 Wäinönkoti: 12 paikkaa
 Toivokoti 10 paikkaa
 Kultaharju: 9 paikkaa
 Kasarminportti: 9 paikkaa
 Wilhelmiina: 7 paikkaa
 Aapelikoti: 4 paikkaa
 Tapiokoti: 2 paikkaa
 muut: 3 paikkaa.

Palveluasumista Lappeenrannassa on omana toimintana yhteensä 56 paikkaa:

Leivontie: 12 paikkaa
 Sammonkoti 1: 29 paikkaa
 Penttiläntien palvelukoti kerros 1: 15 paikkaa.

Palveluasumista Lappeenrannassa hankintaan ostopalveluna yhteensä 49 paikkaa:

Attendo: 18 paikkaa
 Kangasvuokko: 12 paikkaa
 Coronaria: 7 paikkaa
 Laurankoti: 6 paikkaa
 Kasarminportti: 4 paikkaa
 Wäinönkoti: 2 paikkaa.

Tuettua asumista Lappeenrannassa ostetaan palvelusetelien yhteensä 13 paikkaa:

Toivokoti: 11 paikkaa
 Laurankoti: 2 paikkaa.

Lisäksi Lappeenrannassa on ohjattua senioriasumista kahdessa kohteessa yhteensä 40 paikkaa:

Tietäjänkatu 33: 24 paikkaa
Tuomikoti: 16 paikkaa.

Ostopalveluna hankittavia tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen paikkalukuja tarkastellessa on hyvä huomioida, että niiden määrät vaihtelevat. Ostopalvelujen avulla täydennetään Eksoten omia palveluja ja suurin osa sopimuksista on puitesopimuksia eli paikkoja ostetaan tarpeen mukaan. Tässä selvityksessä olevat paikkamäärät kuvaavat alkuvuoden 2017 tilannetta kaikkien kuntien osalta.

3.2 Länsi-Saimaan kunnat (Lemi, Luumäki ja Savitaipale) ja Taipalsaari

Lemillä muista kunnista poiketen yli 75-vuotiaiden määrä tulee ennusteiden mukaan vähenemään vuoteen 2025 mennessä hieman yli 4 % (14). Luumäellä prosentuaalinen kasvu on 18,6 (131), Savitaipaleella 9,4 (64) ja Taipalsaarella 16,4 (69).

	Lemi 31.12.2016	Luumäki 31.12.2016	Savitaipale 31.12.2016	Taipalsaari 31.12.2016
75 vuotta täyttäneet 31.12.2015	327	703	683	422
% osuus väestöstä	11	14	19	9
Ennuste 2025	313	834	747	491
Pitkäaikaislaitoshoito %	0	0	0,6	4,7
Pitkäaikaislaitoshoito henkilöt	0	0	4	20*
Tehostettu palveluasuminen %	6,1	7,4	5,1	0,9
Tehostettu palveluasuminen henkilöt	20	52	35	4
Palveluasuminen %	0	0	3,5	0
Palveluasuminen henkilöt	0	0	24	0
Tuettu asuminen %	2,1	2,1	0	0
Tuettu asuminen henkilöt	7	15	0	0
Omaishoito %	6,3	5,5	3,1	4,7
Omaishoito henkilöt	24	39	21	20
Säännöllinen kotihoito % (sisältää kuntouttavalla arviointijaksolla olleet)	16,5	14,4	11,4	13,5
Säännöllinen kotihoito henkilöt	54	101	78	57

* Sisäilmaongelmien vuoksi tilapäisesti Taipalsaaren sairaalassa, kunnes uusi yksikkö valmistuu.

Lemi

Lemillä ympärivuorokautisen hoidon paikkoja on riittävästi. Tuetun asumisen tarvetta (nyt 7 paikkaa) selvitetään ja ohjatun senioriasumisen paikkoja tullaan perustamaan vuoteen 2020 mennessä 10-20. Lemillä haasteena on apua ja tukea tarvitsevien ihmisten asuminen haja-asutusalueella sekä muuttohaluttomuus: kotihoidon osuudella on iso merkitys. Taajamassa on tälläkin hetkellä vanhusten asuntoja tyhjiään. Vanhustentuen punaiset vanhustenasunnot sijaitsevat taajamassa ja niissä on yhteinen tila. Asuntoihin tulee tehdä peruskorjausta lähitulevaisuudessa, jos asuntojen käyttöä halutaan jatkaa tulevaisuudessa. Palvelut ovat lähellä asuntoja.

Vuonna 2017 tehostetun palveluasumisen paikkoja Lemillä on omana toimintana Vanamokodissa 27. Lisäksi tukipalveluilla tuettua asumista on omana toimintana 12 paikkaa (Kanervakoti ja Jäkälä). Kanervakodin ja Jäkälä pihapiirissä on 14 vanhusten rivitaloasuntoa.

Luumäki

Luumäellä tavoitteena on tarjota ikääntyneille kuntalaisille minimissään 25 ympärivuorokautista tehostetun palveluasumisen paikkaa v. 2025. Tukipalveluilla tuettu asumisenyksikkö Patteritie 10, 17 paikkaa, muuttuu huhtikuussa 2017 ohjatuksi senioriasumiseksi. Luumäellä kehitetään myös perhehoitoa sekä Arjen olohuone -toimintamallia. Patteritie 10:ssä toimii eläkeläisten ikäkahvila. Kunnan vuokratalossa Patteritie 2:ssa on alkamassa peruskorjaus. Talossa on 22 asuntoa kolmessa kerroksessa ja taloon on tulossa hissi. Yhteistiloja ei ole, talossa on yksiöitä, kaksioita ja kolmioita. Patteritien keskittymän haasteena on iso mäki. Suunnitella on myös Palvelukeskus Mäntykodin asuntosiiven toiminnan kehittäminen yhdessä ohjatun senioriasumisen Patteritie 10 kanssa. Aivan Taavetin keskustassa on ikäihmisille suunnattu senioritalo, jossa kolmas sektori tarjoaa ajoittain virkistystoimintaan. On tärkeää, että toiminta jatkuu ja mahdollisesti uusia toiminnan muotoja kehitetään jatkossa. Luumäellä tulee miettiä myös mihin voisi sijoittaa arjen olohuone toimintaa.

Vuonna 2017 Luumäellä tehostettua palveluasumista on omana toimintana Vallikodissa 56 paikkaa. Vallikodin kohdalla tullaan selvittämään ARA:sta, onko mahdollista muuttaa osa tehostetun palveluasumisen paikoista kevyemmiksi palveluasumisen paikoiksi.

Savitaipale

Savitaipaleella vähennetään ympärivuorokautista hoitoa, pidetään palveluasumisen taso lähes nykyisellään ja lisätään ohjattua senioriasumista 10–20 paikalla asumispalveluihin. Suvanto, Valkama ja terveystakeskus sijaitsevat lähellä toisiaan. Tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista omana toimintana on 20 paikkaa Valkamassa. Lähellä olevissa kerrostaloissa on korjaustarpeita. Asuntoja kunnalla on, mutta osa sijaitsee kaukana palveluista. Satama-alueelle on tehty liikuntapaikkoja ikäihmisille. Eksote on mukana TÄYTYY-hankeessa vuonna 2017-2018. Hanke toteutetaan Savitaipaleella yhdessä Suvannon kanssa. Hankkeen tavoitteena on kehittää ikäystävällinen, muistiystävällinen ja perhehoidon mahdollistava alue, jonka tavoitteena on eri palveluja ja rakennuksia yhdistävä verkostomainen palvelukortteli palvelupolkuineen. Mallissa hyödynnetään taajamassa olemassa olevia toimintoja sekä digitaalisia mahdollisuuksia kytkien mukaan myös haja-asutusalueilla asuvia ikäihmisiä. Savitaipaleen kotihoito on mukana Postin kanssa tehtävässä pilotissa.

Vuonna 2017 Savitaipaleella hankitaan tehostettua palveluasumista ostopalveluna yhteensä 20 paikkaa:

Toimintakeskus Suvanto: 13 paikkaa

Kaijankoti: 7 paikkaa.

Lisäksi Savitaipaleella palveluasumista ostetaan Suvannosta 24 paikkaa.

Taipalsaari

Taipalsaaren kirkonkylälle terveysaseman viereen valmistuu uusi palvelukoti toukokuussa 2017, jossa on 15 tehostetun palveluasumisen paikkaa sekä 15 palveluasumisen paikkaa. Palvelukodin lähellä on Myllyrinne, jossa on asuntoja ikäihmisille. Myllyrinteessä asukkailla on omat asunnot sekä yhteinen tila. Taipalsaarella tulee kehittää uuden palvelukodin, Myllyrinteen ja palvelukodin vieressä olevien vanhustentuen rivitalon asukkaiden yhteisöllisyyttä. Taipalsaarella palvelut ovat keskittyneet Saimaanharjulle.

3.3 Eksoten pohjoiset kunnat – Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti

Eksoten pohjoisissa kunnissa ikääntyvien määrä kasvaa väestöennusteen mukaan Parikkalassa 21,7 %, Rautjärvellä 13,2 % ja Ruokolahdella 18,1 %.

	Parikkala 31.12.2016	Rautjärvi 31.12.2016	Ruokolahti 31.12.2016
75 vuotta täyttäneet 31.12.2015	871	570	806
% osuus väestöstä	16,5	16,1	15
Ennuste 2025	1060	645	952
Pitkäaikaislaitoshoito %	2,9	0	3,0
Pitkäaikaislaitoshoito henkilöt	25	0	24
Tehostettu palveluasuminen %	1,3	2,8	0
Tehostettu palveluasuminen henkilöt	11	16	0
Palveluasuminen %	0	4,2	1,1
Palveluasuminen henkilöt	0	24	9
Tuettu asuminen %	2,8	1,2	3,0
Tuettu asuminen henkilöt	27	7	24
Omaishoito %	5,3	6,1	10,0
Omaishoito henkilöt	46	35	81
Säännöllinen kotihoito %	17,1	12,8	18,0
Säännöllinen kotihoito henkilöt	149	73	145

Parikkala

Parikkalassa on vähennetty merkittävästi vuodeosastopaikkoja, asumispaikkoja vanhainkodista sekä tehostetusta palveluasumisesta. Vuonna 2017 vanhainkodissa on 30 asukaspaikkaa. Saaren tehostetun palveluasumisyksikön Vuokkolan toiminnan jatkamista tullaan tarkastelemaan lähivuosina- Suunnitelmissa on, että vanhainkoti Käskykkä muutetaan tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksiköksi. Tuetun asumisen määrä pysyy samana. Ohjattua senioriasumista on suunnitelmien mukaan vuonna 2020 noin 20 asiakaspaikkaa. Lisäksi suunnitellaan Arjen olohuone –toimintamallin ottamista käyttöön. Parikkalan kotihoito on mukana Postin kanssa tehtävässä pilotissa.

Omana toimintana tehostettua palveluasumista Parikkalassa on Saarella:

Vuokkolassa 8 paikkaa.

Tukipalveluilla tuettua asumista on yhteensä 28 paikkaa:

Rinnetupa (Saari): 12 paikka

Satumäki: 8 paikkaa

Rauhalakoti (Käskykkä): 8 paikkaa.

Rautjärvi

Rautjärvellä vuodeosastopaikkoja on vähennetty merkittävästi viime vuosien aikana. Tehostetun palveluasumisen paikat (15) pysyvät määrällisesti lähes samana myös lähitulevaisuudessa. Tuetun asumisen paikkoja ja ryhmäasumista tullaan vähentämään ja ne korvataan osittain ohjatulla senioriasumisella. Lisäksi jalkautetaan Arjen olohuone -toimintamalli kuntalaisten hyödynnettäväksi. Ryhmäasunnot ovat hyväkuntoiset, kritiikkiä on tullut ainoastaan yksityisyyden puutteesta esim. läheisten vieraillessa. Tuominotkossa on kaksioita ja yksiöitä (muutamia keskeneräisiä vielä remontissa). Muutoksia voitaisiin tehdä vielä muutaman keskeneräisen asunnon osalta.

Vuonna 2017 tehostettua palveluasumista on omana toimintana Rautjärvellä Tuulenpesässä 15 paikkaa. Tehostettua palveluasumista hankitaan ostopalveluna Silamuskodista 6 paikkaa. Palveluasumista on omana toimintana Harjulakodissa 27 paikkaa.

Ruokolhti

Ruokolahden palvelukeskuksessa on 20 ympärivuorokautista vanhainkotipaikkaa. Vuoteen 2020 mennessä muutetaan tuetun asumisen paikkoja tehostetun asumisen paikoiksi. Ohjattua senioriasumista lisätään ja tuodaan Arjen olohuone keskustaan. Ruokolahdella on kolme kerrostaloa, joista on muodostunut ns. senioriasumisen taloja. Ruokolahden puitteet ovat hyvät keskustaa-ajamassa. Mahdollisuuksia on paljon - on liikuntahalli ja lähipalveluja sekä aktiivinen järjestösektori koko kunnan alueella.

Ruokolahdella on palveluasumista Toimilassa 10 paikkaa ja tukipalveluilla tuettua asumista Iltatähdessä ja Ruokorinteessä 29 paikkaa.

4 Toimenpiteet ja ehdotukset jatkotyölle

Toimenpiteiden osalta voidaan todeta, että jokaisessa kunnassa tavoitteena on kehittää ikäihmisten perhehoitoa, lisätä kuntiin ohjattua senioriasumista, tuoda kaikkiin kuntiin Arjen olohuone -konsepti sekä lisätä hissien ja hissitalojen

määrää. Pidemmällä aikavälillä voidaan tehostettua palveluasumista vähentää vain sitä mukaan kuin vaihtoehtoiset palveluasumisen muodot ja ympärivuorokautinen kotihoito pystyvät sitä korvaamaan ja tyydyttämään asiakkaiden tarpeet.

Maaseutukunnissa ja taajamissa, jossa väestön määrä on vähäisempää, tavoitteena voisi olla yksi talo, joka voisi tarjota ohjattua senioriasumista, tarvittaessa tehostettua palveluasumista muistisairaille ja alueellisia olohuoneita esimerkiksi ”Arjen olohuone” –konseptityyppisesti lähialueen asukkaille. Kaupungeissa tulisi viedä ratkaisua hieman pidemmälle, jolloin talossa /korttelissa toimisi useampia toimijoita ja olisi saatavissa monipuolisia palveluita. Tarvitaan erilaista verkostokonseptia, jossa voidaan yhdistää alueen arjen palvelut ja asuminen toimivaksi kokonaisuudeksi.

Asukasluvultaan pienempien taajamien palvelukonsepti tuotetaan ”TÄYTYY kärkihankkeen” ja ”Yhteinen koti maalla” yhteistyönä 2017 -2018. Täytyy -hankkeen tavoitteena on saada aikaan ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaavan uuden toimintamallin edellyttämä modulaarinen asumiskonsepti ja sitä tukevat palvelukonseptit. Konsortiossa ovat mukana Porvoo, Aalto yliopisto, Lapinjärvi ja Eksote (pilotti Savitaipaleella) ja Suvanto.

Yhteinen koti maalla – hankkeen (Socom Oy) päätavoitteena on mahdollistaa vanhenevan väestön asuminen maaseudulla yhteisöllisen asumisen keinoin, lisätä maaseudun elinvoimaisuutta ja palvelun kysyntää paikallisilta hoiva-alan, kotipalvelun ja rakennusalan yrittäjiltä. Osatavoitteina on

- 1) kehittää uusia, maaseudulle soveltuvia yhteisöllisen asumisen muotoja erilaisissa asuinympäristöissä (2-3 pilottikohdetta),
- 2) kuvata teknisiä muutosten tarpeita rakennuksissa ja rakennetussa ympäristössä sekä tuottaa ratkaisuja ja toteutus pilottikohteissa,
- 3) selvittää yhteisölliseen asumiseen liittyviä palvelutarjonnan ja yrittäjyyden mahdollisuuksia pilottikohteissa sekä
- 4) arvioida hankkeen tuloksia ja vaikutuksia sekä levittää tietoa toteutetuista malleista.

Seni- ja yhteisöasumisen työryhmä teki alueella kuntakierroksia nykytilanteen kartoittamiseksi. Kuntakohtaisiin tapaamisiin kutsuttiin kuntien palvelujohtajat, teknisen toimen edustaja, asumista tuottavan yhtiön edustaja, vanhusneuvoston edustaja sekä muita kunnan omien tavoitteiden mukaisesti. 8.11.2016 järjestetyssä työpajassa kaikkien kuntien työryhmät ja muut heidän nimeämänsä edustajat (2-3/kunta, yhteensä 31 henkilöä) jatkoivat seni- ja yhteisöasumisen tavoitteellista kehittämistä. Tietoa on täydennetty vielä puhelinhaastattelujen avulla. Työpajassa tuli erityisesti esitellyksi palvelukorttelin ja hybridirakentamisen arkkitehtuuri.

Kun useita toimintoja, kuten asumista, toimistoja ja palveluja yhdistetään samaan rakennuskompleksiin, puhutaan hybridirakentamisesta. Hybrideissä voi olla sekä julkisia että yksityisiä palveluita, niin sosiaali-, terveys- ja kulttuuri- kuin kaupallisiakin palveluja. Hybridirakennukset sijaitsevat tyyppillisesti liikenteellisissä solmukohdissa, ihmisvirtojen ja julkisen liikenteen risteyspaikoissa. Hybridirakennus eroaa erityisasumiskohteesta (esim. palvelutalo) siinä, että sen taustalla on useita toimijoita. Asuntorakennuttaja, kaupallinen sijoittaja ja mahdollinen julkisyhteisö, kun taas palvelutalot ovat yhden rakennuttajan

toteuttamia ja sijaitsevat usein erillään taajaman ytimeistä. Hybridirakennuksen palveluja käyttävät kaikki kaupungin asukkaat, rakennuksella on useita käyttäjiä ja vuokralaisia, kun taas palvelutalon palvelut on suunnattu yleensä vain talon asukkaille. Ikääntyville soveltuvat esteettömät asunnot lähellä palveluja ja vilkasta elämää on hyvä sijoittaa hybridirakennukseen. Luontevat julkiset ja puolijulkiset tilat eri-ikäisten ihmisten kohtaamisille lisäävät yhteisöllisyyttä ja voivat vähentää yksinäisyyden tunnetta.

Palvelukortteli voi olla hybridirakennus. Suunniteltaessa palvelukorttelin sijaintia, tulee tutkia, miten muodostuu hyvä saavutettavuus ja palvelujen läheisyys sekä kuinka integroituminen laajemmin asuin ympäristön ja lähiympäristön toimintaan mahdollistetaan. Hybridikorttelissa tulee selvittää, mikä on toimiva operointimalli yhteistilojen laajaan hyödyntämiseen, palveluntuottajien löytymiseen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen, ja mikä on kunnan ja yksityisen palveluntarjoajan rooli operoinnissa.

4.1 Imatra ja Lappeenranta

Imatralla suunnitelmissa on Lappeentien ja Helsingintien alueen kehittäminen. Immalan välke on saanut rahoituksen: suunnittelua ja yhteiskehittämistä jatketaan Imatran kanssa yhteisessä työryhmässä. Imatrankoskelle voitaisiin suunnitella ylisukupolvien asutuskortteli: samassa korttelissa päivähoito, senioriasumista, päivätoimintaa, kerhotoimintaa, kahvila, yhdessä kerroksessa ympärivuorokautinen yksikkö, perhehoito, arjen olohuone jne.

Vuoksenniskalle on haettu rahoitusta ohjatun senioritalon rakentamiseen syksyllä 2016. Osa asunnoista voisi olla myös omistusasuntoja. Lisäksi taloon on suunniteltu kirjasto- ja kahvilatoimintaa (Arjen olohuone?). Vuoksenranta on myös toinen mahdollinen rakennuskohde Vuoksenniskan lisäksi. Hissitalojen määrää lisätään Imatran kaupungin toimesta. Lisäksi selvitetään miten digitalisaatiota voidaan hyödyntää vanhassa rakennuskannassa.

Lappeenrannassa toimenpiteet kohdistuvat ympärivuorokautisen asumisen vähentämiseen liittyviin muutostarpeisiin, yhteisöllisen asumisen ja ohjatun senioriasumisen lisäämiseen (tilat), perhehoidon kehittämiseen (jatkuvan perhehoidon aloittaminen) ja Arjen olohuoneisiin. Olisi optimaalista, jos Lappeenrannan toimintaympäristön kehittämisessä osa alueen palveluista (esim. kauppa ja lounasravintola) ja palvelukotien ja -keskusten toiminta voitaisiin kytkeä yhteiseksi palveluverkostoksi (esim. muistikylätyyppiset ratkaisut).

Sopiviksi palvelukorttelialueiksi (myös ylisukupolvien asutuskortteli kuten Imatrallakin) on esitetty keskustassa olevia alueita esimerkiksi Kauppakadun seutua (Perillisten katu) tai muuta keskustassa olevaa aluetta. Lappeenrannan Palvelukeskuksella on ARA hakemus keskustaan rakennettavasta ns. Hybriditalosta, jossa on sekä ohjattua senioriasumista, palveluasumista että tehostettua palveluasumista. Tämä korvaisi aiempia yksiköitä. Esperi Care rakentaa Saga konserniin perustuvaa hybriditaloa torin laidalle.

Hissiavustuksia ja korjausavustuksia on Lappeenrannassa mahdollista hakea erikseen. Myös Lappeenrannassa selvitetään miten digitalisaatiota voidaan hyödyntää vanhassa rakennuskannassa.

4.2 Länsi-Saimaan kunnat (Lemi, Luumäki ja Savitaipale) ja Taipalsaari

Lemillä selvitetään vuokra-asuntojen kysyntä ja nykyisten kiinteistöjen hyödyntäminen. Taajamassa olevien tyhjien vanhusten asuntojen markkinoimista

naapurikuntiin selvitetään. Vanha pappila voisi olla yksi vaihtoehto arjen olohuoneeksi. Lemillä on tiloja melko hyvin. Toimenpiteenä on myös ohjatun senioriasumisen suunnittelu.

Luumäellä selvitetään yhteistyössä ARAn kanssa, onko osa Vallikodin toiminnasta muutettavissa kevyemmäksi asumiseksi. Senioriasumiselle paras paikka olisi palvelujen äärellä esimerkiksi Marttilantiellä. Patteritie 10 on vaihtoehto ohjattuun senioriasumiseen. Mäntykodin asuntosiipeä kehitetään. Arjen olohuoneelle etsitään paikka. Päivätoiminnan tulisi tukea nykyistä enemmän omaishoitajia, jolloin päivätoimintaan voisi tuoda lyhyeksi aikaa omaishoidettavan, esim. Vallikodissa olisi tähän mahdollisuus. Valitettavasti siellä ei ole yhteisiä tiloja.

Savitaipaleella selvitetään ympärivuorokautisen asumisen ja palveluasumisen tilat sekä tuodaan palveluvalikoimaan perhehoitoa, ohjattua senioriasumista ja Arjen olohuone. Ympärivuorokautisen hoidon vähentämistä korvataan osittain seuraavilla palveluilla: kotikuntoutus, ensihoito yhden hengen liikkuvalla yksiköllä, tehostettu kotisairaanhoido, 24 h toimiva kotihoito, keskitetty kotiutus, teknologia, lyhytaikainen kuntouttava asuminen, palveluohjaus- ja neuvonta, omaishoidon kehittäminen ja muistikordinaattori.

Satama-alueelle rantaan voi tehdä lisää liikunta/ulkoilu paikkoja ikäihmisille. Rahoitusta on haettu Valkaman ja Suvannon välittömään läheisyyteen huonosti liikkuville ikäihmisille lähiliikuntapaikkaa varten. Myös Olkkolan puistoaluetta on mahdollisuus kehittää. Lisäksi hyödynnetään Täydentäen toimivaa (TÄYTY) - hankkeen tuloksia - asumisen monimuotoistaminen ja keskittäminen, ohjattu senioriasuminen, ikäihmisten perhehoito, Arjen olohuone jne.

Taipalsaarella kehitetään perhehoitoa, ohjattua senioriasumista sekä Arjen olohuone -toimintamallia Saimaanharjulle ja kirkonkylälle. Uudessa palveluasumisen yksikössä voisi olla mahdollisuus myös yhteisöllisyyteen, lähellä on myös esim. liikuntamahdollisuuksia. Terveysaseman rooli tulevaisuudessa on vielä auki.

Haasteena taajamissa on vapaan maa-alueen puute. Sen sijaan sairaala-alueella olisi 7 hehtaarin maa-ala hyödynnettäväksi moneen tarkoitukseen. Palveluihin on kuitenkin matkaa 1 km.

4.3 Etelä-Karjalan pohjoiset kunnat – Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti

Parikkalassa Käskynkkä muutetaan tehostetun palveluasumisen yksiköksi v. 2018. Kiinteistöön lisätään automaattinen sammutusjärjestelmä. Perhehoitoa, ohjattua senioriasumista ja Arjen olohuone -toimintamalli jalkautetaan alueelle.

Parikkalan keskustassa on kolmikerroksisia hissittömiä kerrostaloja. Peruskorjauksia tarvitaan suureen osaan kerrostaloasunnoista. Kunnan asuntopoliittiseen ohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi asuntojen esteettömyys ja senioriasumisen huomioiminen. Vuokra-asunnoille on kysyntää, taajamassa olisi tontteja, mutta rakentajaa ei ole toistaiseksi löytynyt.

Samaan tilaan keskustan alueelle Arjen olohuoneen kanssa voidaan suunnitella ohjattua senioriasumista. Arjen olohuone -mallin käyttöönottoon otetaan järjestöt avuksi. Saaren palvelutalon käytön suunnittelu ja tilojen hyödyntäminen alueen asukkaiden keskuudessa, esim. Arjen olohuone.

Rautjärvellä vuodeosastotoiminta lakkaa keväällä 2017, tehostettu palveluasuminen siirtyy Tuulenpesästä vuodeosaston tiloihin. Tuulenpesän

korjaustarve ja käyttö selvitetään. Suunnitelmana on, että osa Harjulakodista (noin 18 asukasta) siirtyy remontin jälkeen entisen Tuulenpesän tiloihin.

Keskustan aluetta tarkastellaan ohjatun senioriasumisen ja Arjen olohuoneen tilatarpeita silmälläpitäen. Mustikkakatu voisi olla myös mahdollinen vaihtoehto senioriasumiselle, tosin taloissa ei ole hissejä. Asemaseudun vanhustentalot ovat huonossa kunnossa. Tilat Arjen olohuoneelle voisi löytyä myös Invakamarin tilasta tai Kivijärven koululta. Rautjärven asemaseudulla on myös tarvetta ikäihmisten palveluille, päivätoimintaa ollaankin siellä jo käynnistämässä.

Ruokolahdella huomioidaan pitkäaikaislaitoshoidon vähentämiseen liittyvät muutostarpeet. Konkreettisina toimenpiteinä ovat Iltatähden ja Ruokorinteen yhdistäminen katetulla käytävällä ja muutos kokonaan tai osittain tehostetuksi palveluasumiseksi sekä ohjatun senioriasumisen yksikön suunnittelu keskustaan. Myös yhteisölliselle asumiselle, perhehoidolle ja Arjen olohuoneelle etsitään tiloja. Keskustassa voisi olla vapautumassa yksi tontti, johon mahdollisesti voisi tulla myös uudisrakennus.

5 Yhteenveto

Seni- ja yhteisöasumisen kehittäminen on yhteistyötä alueen kuntien ja Eksoten sekä eri toimijoiden kanssa. Etelä-Karjalan toimijoilla on yhteinen tahtotila kehittää omien kuntien alueita ikäystävällisiksi.

Senior- ja yhteisöasumisen kehittämiseen tarvitaan

- kaavoitusta mahdollistamaan alueen sopivuus rakentamiseen
- olemassa olevan rakennuskannan arviointia
- asiakkaiden tarpeiden arviointia
- palveluja ja aktiivista toimintaa
- liikkumisen mahdollisuuksia esim. toiminnallisuuksia yhdistävää ”kävely- ja palvelupolkua”
- ICT ratkaisuja tukemaan kotona asumista.

Jatkotoimenpide ehdotukset

Kuntien ja eri toimijoiden kanssa jatketaan kuntakohtaisen suunnitelmien toimeenpanoa. Selvitetään Lappeenrannan ja Imatran kaupungin kanssa esitettyjen alueiden soveltuvuutta palvelukorttelimallin toteuttamisesta.

Myös Imatran toisen kohteen suunnittelua jatketaan.

Muiden kuntien kanssa hyödynnetään TÄYTY -hankkeen tuloksia.

Turvallisuus- ja ICT-ratkaisujen kehittämistä ja toteutusta jatketaan osana kotona asumista tukevia hankkeita.

Lopuksi

Harriet Finne-Soveri (2017) toteaa, että terve ja toimintakykyinen vanhuus muovaa toivottavasti nykyistä vanhuskuvaamme aiempaa myönteisemmäksi sillä tavoin, että iäkäs henkilö koetaan aktiiviseksi kumppaniksi yhteistä tulevaisuutta rakennettaessa.

LIITE 1 Määritelmiä

Tehostettu palveluasuminen

Tehostettu palveluasuminen on asumismuoto ikääntyneille, jotka tarvitsevat runsaasti huolenpitoa, hoivaa ja apua. Henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Asukkaat asuvat vuokralaisina.

Palveluasuminen, tuettu asuminen

Palveluasuminen on asumismuoto ikääntyneille, jotka tarvitsevat hoitohenkilökunnan päivittäistä tukea ja apua asumiseensa. Henkilökunta paikalla aamu- ja iltavuorossa. Yksikkö sijaitsee pääsääntöisesti ympärivuorokautisen yksikön kanssa samassa kiinteistössä. Tarvittaessa yöaikainen apu ko. yksikön toimesta. Asukkaat asuvat vuokralaisina.

Ohjattu senioriasuminen

Ohjatussa senioriasumisessa on arkisin paikalla ohjaaja, joka tukee ja kannustaa asukkaita toimimaan yhdessä. Tarvittaessa hoito ja hoiva kotihoidon toimesta. Asukkaat asuvat vuokralaisina.

Senioriasuminen

Senioriasumisella tarkoitetaan Suomessa yksityistä omistus- tai vuokrasuhteeseen perustuvaa asumista tavanomaisessa asunnossa, joka on tarkoitettu tietyn iän saavuttaneelle henkilölle. Suomessa ikärajana on usein ollut 55 vuotta. Senioriasunnoissa ajatuksena on ollut, että ikääntyvä muuttaa jo aktiivi-iässä senioriasuntoon ja ennakoi näin tulevaisuuden asumistarpeitaan.

Kunkin asukkaan pitäisi pystyä vaikuttamaan tulevaan kotiin ja ympäristöön jo suunnitteluvaiheessa aina asunnon luovutukseen saakka. Yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden tunnistaminen ja huomioiminen vaikuttaa siihen, miten asunto ja sen ympäristö omaksutaan. Asuntotasolla ikääntyvien tarpeet otetaan huomioon tila- ja teknisessä suunnittelussa. Senioritalojen varustusta ei tarvitse hankkia valmiiksi vaan asunnon tulee olla muunneltavissa.